

احداث و مدیریت باغ انار

PTMP/SK/R&D/A/ Pomegranate garden02 /21012023

مقدمه

انار یکی از محصولات گروه میوه‌های نیمه‌گرمسیری و از گیاهان بومی آسیای مرکزی و غربی است و میتوان گفت که زادگاه اصلی آن فلات ایران می‌باشد. به‌رغم قدمت طولانی کشت و کار انار در ایران، باغ‌های یکدست و تجاری که بر اساس اصول صحیح علمی و فنی احداث شده باشند، تا دو دهه گذشته بسیار نادر و کمیاب بود و باغ‌های موجود، اغلب به صورت سنتی و با ارقام مختلف و یا مخلوط با سایر گونه‌های باغی احداث شده بودند که بخش عمده آن به دلیل ناشناخته بودن این میوه در دنیا و ناچیز بودن کارهای تحقیقاتی بود، ولی با معرفی این میوه به بازارهای جهانی، به‌خصوص کره جنوبی، ژاپن و کشورهای اروپایی و تقاضای گسترده برای این میوه و با معرفی ارقام تجاری و تولید نهال از این ارقام برای توسعه در عرصه‌های جدید و جایگزینی باغات غیراقتصادی، گام بزرگی در احداث باغ‌های تجاری، فنی و یکپارچه انار در سطوح بزرگ برداشته شده است.

احداث باغ انار

۱- قبل از احداث باغ، همانند دیگر درختان، انار نیز، نیازمند آگاهی از پروفیل خاک و متعاقب آن توجه به آزمایش خاک و آب می‌باشد.

۲- کاشت نهال انار به دو روش کاشت مستقیم قلمه در زمین اصلی و یا کاشت قلمه در خزانه و انتقال به زمین اصلی در سال بعد صورت می‌گیرد (با توجه به مزیت نهال ریشه‌دار بهتر است از کاشت قلمه در محل اصلی خودداری شود).

۳- زمان کاشت بسته به آب و هوا، نیمه‌ی دوم اسفند یا آبان ماه می‌باشد (نهال را زودتر از قلمه کشت می‌نمایند).

۴- در کاشت قلمه کرت‌های کوچکی به ابعاد ۲۰-۱۰ متر مربع آماده می‌شود. کرت‌ها به عمق ۵۰-۳۰ سانتی‌متر شخم و سپس به صورت جوی و پشته با فاصله ۵۰ سانتی‌متر از هم در می‌آورند و پس از آن قلمه‌ها به فاصله ۱۰ سانتی‌متر از هم طوری در خاک کاشته می‌شوند که ۴-۲ سانتی‌متر آن از خاک بیرون باشد؛ بلافاصله پس از کاشت، باید اقدام به آبیاری نمود و از آن پس به فاصله هر ۵ تا ۱۰ روز (بسته به نوع خاک و دمای هوا) آبیاری تکرار شود. در طول فصل رشد نیز باید با علف‌های هرز مبارزه نمود.

احداث و مدیریت باغ انار

PTMP/SK/R&D/A/ Pomegranate garden02 /21012023

۵-بسترسازی صحیح و سازگار با منطقه مساوی است با توسعه‌ی صحیح ریشه‌های درختان انار و افزایش عملکرد کمی و کیفی انار در آینده.

۶-برای تهیه بستر کاشت مناسب (برای کشت قلمه ریشه لخت) ابتدا باید دقت کرد که اراضی با شیب بیش از ۴ درصد باشد و تراس‌بندی زمین نیز انجام شود (عرض تراس‌ها حداکثر ۵۰ متر)

۷-عمق خاک قابل نفوذ باید بین ۸۰ تا ۱۰۰ سانتی‌متر باشد. در عمق خاک کمتر، باید پس از کندن گودال به ابعاد مناسب، نسبت به ریختن خاک در آن اقدام نمود. باید دقت شود؛ در لایه‌های ۶۰ تا ۱۰۰ سانتی‌متری خاک، لایه‌های سخت غیرقابل نفوذ، یا گچی و آهکی نباشد، ضمن اینکه انار به خاک‌هایی با زهکشی کم، حساس و در صورت بالا بودن آب تحت‌الارض، نمی‌توان تولید مناسب داشت.

شکل ۱- باغ انار

احداث و مدیریت باغ انار

PTMP/SK/R&D/A/ Pomegranate garden02 /21012023

تعاونی پترو تمدن مهمام پارس

۸- جهت احداث باغ باید از خاک مورد نظر برای کاشت انار، دو نمونه در هکتار در صورت یکنواختی خاک در سه لایه ۳۰ - ۰ ، ۶۰-۳۰ و ۹۰-۶۰ سانتی متر تهیه و برای آزمایش به آزمایشگاه مجهز و معتبر ارسال و درخواست آزمایش‌های لازم را نمود.

۹- محل احداث باغ انار نباید در معرض بادهای سوزان و حتی بادهای سرد باشد و کشت در دامنه‌های جنوبی باغ، به علت احتمال سرمازدگی بهاره به طور کلی پیشنهاد نمی‌شود.

۱۰- اختلاط کاشت انار با انجیر، پسته و انگور به دلیل وجود آفات و بیماری‌های مشترک با انار صحیح نیست. هرچند برای کاشت انار میتوان از درختان بادشکن مثل سنجد یا اکالیپتوس (سته به شرایط منطقه کاشت) استفاده نمود.

۱۱- ترکیب کاشت انار با رقم‌های مختلف انار، مناسب هست و اگر در باغ‌ها به صورت یکدست از یک رقم استفاده شود؛ از لحاظ گرده‌افشانی و هم از لحاظ وقوع آفات و بیماری‌های گیاهی، ممکن است دچار مشکل شود (البته این بدان معنا نیست که هر رقم به هر تعداد کاشت شود؛ بلکه توصیه می‌شود در کنار رقم اصلی که به تعداد زیاد کاشت می‌شود چند رقم دیگر نیز کاشت شود.

۱۲- فاصله کاشت انار، بسته به رقم و منطقه، تربیت اصولی ۳×۳ یا ۴×۴ و تربیت سنتی ۴×۳ یا ۴×۵ یا حتی ۵×۶ می‌باشد.

۱۳- برای کاشت انار در خزانه (نشا و قلمه‌گیری) خاک سبک شنی و بدون کود نیاز می‌باشد تا گیاه به اصطلاح، پر توقع نشده و آفات و بیماری‌های کمتری هم داشته باشد.

۱۴- انار درختی هست که زهکشی مناسب می‌خواهد و در خاک کاملاً سنگین رشد خوب ندارد و صدمه می‌بیند؛ برای رشد انار خاک رسی-شنی غنی از مواد غذایی، توصیه می‌شود.

۱۵- انار درختی می‌باشد؛ که ریشه‌اش به هوادهی نیاز دارد و اگر جایی آب کنار درخت جمع شود، حرکت نکند و به ریشه‌ها، اکسیژن کافی نرسد، احتمال پوسیدگی طوقه، وجود خواهد داشت (به خصوص درختانی با سن بیشتر و مناطقی با آب شیرین).

احداث و مدیریت باغ انار

PTMP/SK/R&D/A/ Pomegranate garden02 /21012023

۱۶- در زمان احداث باغ، علاوه بر فاصله (بسته به منطقه و وضعیت خاک)، جهت کاشت نیز مهم است و جهت کاشت جنوب شرقی - شمال غربی به طور کلی، در نظر گرفته شده، که در این حالت، کمترین آفتاب سوختگی به جهت بیشترین سایه اندازی، دارد.

۱۷- از درخت انار گلنار، گاهی اوقات به عنوان تلهی آفت کرم گلوگاه، می توان استفاده نمود؛ چون شب پره آن، به گل انار، علاقه ی زیادی دارد (البته کاشت در جهت ورودی باد در باغ).

۱۸- حد مطلوب غلظت عناصر غذایی در خاک باغ های زیرکشت انار، به شرح زیر است:

هدایت الکتریکی (ds/m)	کربن آلی درصد	فسفر قابل جذب (ppm)	پتاسیم قابل جذب (ppm)	منیزیم قابل جذب (ppm)	گوگرد قابل جذب (ppm)
< ۰.۲	> ۱	۱۵-۱۰	۲۵۰-۲۰۰	۶۰۰-۵۰۰	> ۱۵
آهن قابل جذب (ppm)	منگنز قابل جذب (ppm)	روی قابل جذب (ppm)	مس قابل جذب (ppm)	بور قابل جذب (ppm)	بافت خاک
۶-۴	۵-۳	۱.۵	۱	۱	لوم

۱۹- جهت انجام آزمایش برگ، باید از برگ هشتم از نوک شاخه در اردیبهشت تا مرداد ماه نمونه، تهیه و به آزمایشگاه، ارسال نمود.

۲۰- حد مطلوب غلظت عناصر غذایی در برگ های انار

ازت	فسفر	پتاسیم	کلسیم	منیزیم	آهن	روی	مس	منگنز
درصد ماده خشک					میلی گرم در کیلوگرم ماده خشک			
۲-۲.۵	۰.۱-۰.۲	۰.۶-۱.۵	۰.۷-۲	۰.۱-۰.۴	۷۰-۲۰۰	۱۵-۷۰	۳۰-۷۰	۳۰-۹۰

منبع

وظیفه شناس؛ محمدرضا؛ اسمعیل زاده حسینی، سیدعلیرضا؛ زارع، سمیه؛ یآوری، علی محمد. (۱۴۰۱). صد و بیست نکته ی کلیدی در پرورش انار. تهران: نشر آموزش کشاورزی

